

Fridaskolorna AB Org.nr. 556451-5988
info@fridaskolorna.se

2022-05-06
Dnr 2019:5786

Beslut

efter kvalitetsgranskning av stimulerande
undervisning för elever i årskurs 4 som ligger
långt fram i sin kunskapsutveckling vid Fridasko-
lan i Trollhättans kommun med Fridaskolorna AB
som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Fridaskolan i Trollhättan avseende verksamhetens kvalitet gällande stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska att undervisningen i årskurs 4 genomförs på ett sådant sätt att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling bibehåller sitt intresse för skolarbetet och får möjlighet att nå längre. De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning arbetar lärare metodiskt vid planering och i undervisning för att ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre?
2. I vilken utsträckning ger skolans ledning stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. I bilaga 2 finns beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Fridaskolan belägen i Trollhättan med Fridaskolorna AB som huvudman ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Fridaskolan den 9, 10 och 11 mars 2022. Besöket genomfördes av utredarna Lisbeth Ahlqvist och Tobias Thorén. Totalt sex intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och skolledning (rektor och biträdande rektor) samt sex lektionsobservationer har genomförts.

Beslut:

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade området fungerar väl. Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade området fungerar väl.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande fyra områden:

- I vilken utsträckning lärarens *planering av undervisningen* (även) utgår från behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning läraren ger elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling *tillräckliga utmaningar*.
- I vilken utsträckning de elever som nått långt/blir klara fort får *stöd för att komma vidare* i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning undervisningen *genomsyras av ändamålsenliga förväntningar* på elevernas förmåga.

Skolinspektionen bedömer att lärare genomgående arbetar metodiskt vid planering och i undervisning för att ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärare i sin planering av undervisningen förbereder uppgifter och material så att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling stimuleras och utmanas. Vidare visar granskningen att lärarna beaktar elevernas tidigare höga prestationer och regelbundet uppdaterar sin undervisningsplanering med utgångspunkt i elevers förändrade behov. Därutöver visar granskningen att lärarna använder uppgifter som är utmanande efter elevernas kunskapsnivå och som vid behov ger möjlighet till breddning och fördjupning. Granskningen visar också att lärarna varierar undervisningen och att det finns balans mellan lärarledda genomgångar och elevaktivitet samt att lärarna ger lämplig form av stöd till elever så att eleverna kan komma vidare i sitt lärande. Härutöver visar granskningen att lärarna ger återkoppling till elever om hur de ligger till och kan utvecklas mer och därtill uppmuntrar elever genom att ge dem erkänsla för deras ansträngningar, stöd att överblicka sitt arbete, hjälp att prioritera och lockar elever att ta sig in på nya områden. Granskningen visar också att lärarna uppmärksammar och ger både pojkar och flickor, som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, den ledning och stöttning som de behöver. Därutöver visar granskningen att lärarna har ändamålsenliga förväntningar på eleverna som utgår från en aktuell bild av elevers kunnande och som kommer till uttryck i tilltal och bemötande. Av granskningen har det vidare framkommit att lärarna tillsammans med skolledning och elevhälsoteam arbetar aktivt

för att undervisningen ska vara fri från stereotypa förställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund. Slutligen visar granskningen att lärarna utgår från samtliga elevers behov i undervisningen och kompenserar elever som saknar stöd hemifrån oavsett elevers kunskapsnivå.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Lärarnas planering av undervisningen

Granskningen visar att lärare i sin planering av undervisningen förbereder uppgifter och material så att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling stimuleras och utmanas. Av intervjuer med lärarna framgår att lärarna i sin planering av undervisningen utgår från samtliga elevers behov, vilket inkluderar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Lärarna berättar att de planerar undervisningen på ett sådant sätt att det finns "öppna uppgifter" och "uppgifter utan tak" som gör att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling utmanas. Av intervjuer med lärarna och skolledningen framgår vidare att lärarna regelbundet undervisar ämnesövergripande, i så kallade områdesarbeten. Inför den ämnesövergripande undervisningen planerar lärare gemensamt och förbereder, inom ramen för de ämnen som ingår, uppgifter som gör att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling får stimulans och utmaningar. Någon lärare berättar till exempel att ett ämnesövergripande område hade rubriken "under ytan" där eleverna fick genomföra en presentation för sina föräldrar och en annan lärare säger att eleverna arbetat utifrån temat "en tågloffares guide till galaxen" där ämnena teknik, svenska och naturkunskap ingick. Lärarna säger att de uppgifter som utformas för den ämnesövergripande undervisningen är öppna till sin karaktär vilket gör att elever utmanas och stimuleras. Därutöver framgår att lärarna planerar för en variationsrik och flexibel undervisning och utformar uppgifter med sådan bredd att de passar samtliga elever.

Granskningen visar att lärarna beaktar elevernas tidigare höga prestationer och regelbundet uppdaterar sin undervisningsplanering med utgångspunkt i elevers förändrade behov. Av intervjun med skolledningen och lärarna framgår att lärarna vid övergången från årskurs 3 till årskurs 4 får reda på elevernas tidigare prestationer vid överlämningar med elevhälsoteamet och tidigare arbetslag. Utöver den information om elevers kunskaper och behov som lämnas över har lärarna tillgång till information om eleverna via skolans digitala dokumentationsplattform där elevernas skriftliga omdömen, individuella utvecklingsplaner och uppgifter om extra anpassningar finns. Eftersom samtliga lärare var nya vid stadiövergången för just den här årskursen har elevhälsoteamet som följt eleverna sedan förskoleklass, sett till att överföra viktig information om eleverna till de nya lärarna, berättar elevhälsoteamets representanter. Av intervjun med lärarna framgår att lärarna utöver överlämnad information och digital dokumentation också tar reda på elevers aktuella kunskapsnivå genom att de samtalar med elever i klassrummet under lektionerna och

använder sig av loggböcker. I loggböckerna besvarar eleverna varje vecka ett antal kunskapsfrågor och trivselfrågor som utformas med utgångspunkt från den gångna veckans arbete. Lärarna berättar att elevernas svar i loggböckerna bland annat används för att få reda på om undervisningen ligger på rätt nivå. Lärarna säger också att de gör en grovplanering som förändras och anpassas efter elevernas behov och skolledningen berättar att lärarnas planeringar förändras när lärarna utvärderar hur eleverna tar till sig av lektionsinnehållet. Av de lektionsobservationer och av de elevuppgifter som Skolinspektionen tar del av bekräftas den bild som framgår av intervjuer, att lärarna både förbereder och använder öppna uppgifter som gör att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling utmanas och stimuleras

Utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att lärarna huvudsakligen ger elever uppgifter som är utmanande efter deras kunskapsnivå. Av intervjuer med lärarna och skolledningen framgår att lärarna ger elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling utmanande och stimulerande uppgifter genom att utforma öppna uppgifter som ibland utgår från elevernas intresse och som innehåller exempel på vad eleverna ska göra för att nå nästa steg. Lärarna berättar att de rör sig runt i klassrummet och på så sätt ser vilka elever som behöver mer utmanande uppgifter. Därutöver berättar lärarna att eleverna gett förslag på områden som intresserar dem, som Titanic, digerdöden och rymden och eleverna berättar att de får göra egna presentationer där de får samla fakta om något som de tycker är spännande och intressant. Intervjuade elever säger också att lärarna känner dem väl och att de för det mesta får tillräckligt utmanande uppgifter samt att elever som blir klara snabbt får andra uppgifter. Av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför framgår att lärarna använder uppgifter som är öppna till sin karaktär där det inte finns någon given lösning, vilket gör att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling kan utveckla sina svar.

Granskningen visar att lärarna vid behov ger eleverna möjlighet till breddning och fördjupning. Av intervjuer med lärare framgår att lärarna utformar uppgifter som gör att det finns möjligheter till berikning. Ett exempel på en öppen uppgift som en lärare beskriver är att eleverna får presentera en valfri sport i engelskan, där elever kan göra mer eller mindre utförliga redogörelser. Ett annat exempel på uppgifter som ger möjlighet till breddning och fördjupning som kommer fram vid intervjun med lärarna är extra uppgifter i matematik och mer utmanande texter i engelska. Av samtliga intervjuer med skolpersonal och med skolledningen framgår att arbetet på skolan utgår från devisen att skolan ska utbilda "tågluffare" vilket i korthet betyder att skolan ska utbilda elever som aktivt väljer sin egen väg. Enligt skolledningen gynnar devisen alla elever, både elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och elever som har svårt att nå kunskapskraven, eftersom den innebär att lärarna i stor utsträckning utformar uppgifter som ger elever möjlighet till bredd-

ning och fördjupning utifrån sin kunskapsnivå. Av intervjun med förstelärarna bekräftas bilden av att lärarna, i stor utsträckning utformar "tågluffaruppgifter", det vill säga öppna uppgifter som gör att eleverna får pröva nya saker och utmanas. Intervjuade elever berättar att de får utmaningar på lektionerna eftersom uppgifterna oftast är utformade på ett sådant sätt att eleverna kan välja om de vill skriva kort eller utveckla sina svar. Någon elev berättar till exempel att eleverna målat en resa genom Sverige och visat upp resultatet för sina föräldrar och en annan elev berättar att eleverna byggt broar och undersökt deras hållfasthet. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför bekräftas att lektionsinnehållet till stora delar bygger på uppgifter som ger möjlighet till breddning och fördjupning. Skolinspektion ser till exempel att lärare introducerar ett område samtidigt som eleverna antecknar stödord som eleverna sedan sammanfattar i en egen text.

Granskningen visar att lärarna i huvudsak varierar undervisningen och att det finns balans mellan lärarledda genomgångar och elevaktivitet. Av intervjun med lärarna framgår att lärarna varierar undervisningen bland annat genom att använda kooperativt lärande där eleverna delas in i olika grupper. Lärarna beskriver att de ibland låter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling arbeta med elever som inte kommit så långt vilket gör att de får uttrycka sitt kunnande och lärarna säger också att de använder enskilt arbete, pararbete och alla tillsammans (EPA) under en och samma lektion. Det framkommer också vid intervjun med lärarna att lärarna arbetar med "teamkompisar" och med ringsamtal, vilket betyder att elever och lärare sitter i ring utan bord så att alla kan se varandra. Av intervjuer med elever framgår att eleverna får göra olika saker under lektionerna som att titta på film, göra experiment utomhus, arbeta med olika klasskamrater och ibland genomföra kunskapslekar på lektionerna. Skolinspektionen ser vid lektionsobservationerna flera exempel på att lärarna varierar sin undervisning bland annat genom att växla mellan olika aktiviteter under en och samma lektion. Många lektioner som Skolinspektionen observerar påbörjas med en lärarledd genomgång i ringsamtal, vilket därefter övergår till elevdiskussioner i små grupper och avslutas med enskilt arbete vid bänkarna.

Lärarstöd att komma vidare i kunskapsutvecklingen

Granskningen visar att lärarna huvudsakligen ger lämplig form av stöd till elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling så att de kan komma vidare i sitt lärande. Av intervjun med lärarna och av inkommen dokumentation framgår att eleverna vid vissa tillfällen i veckan delas in i mindre grupper, vilket gör att lärarna har goda förutsättningar att ge stöd till alla elever under lektionstid. Eleverna berättar att de snabbt får hjälp när de räcker upp handen, att lärarna under lektionerna "går varvet runt" för att se hur det går för eleverna och att lärarna då också hjälper elever som inte räcker upp handen. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför bekräftas den bild som framträder vid intervjuerna.

Granskningen visar att lärarna ger återkoppling till elever om hur de ligger till och kan utvecklas mer och därtill uppmuntrar elever genom att ge dem erkänsla för deras ansträngningar. Av intervju med lärarna framgår att lärarna, utöver vid utvecklingssamtalen, ger elever återkoppling på flera olika sätt. Ett sätt är att lärarna ger kommentarer på elevers arbeten i det digitala klassrummet, ett annat sätt är att ge framtåsyftande kommentarer i loggboken, och ett tredje sätt är att i matriser tydliggöra elevernas aktuella kunnande och nästa steg i kunskapsutvecklingen. Därutöver framkommer det att lärarna också ger eleverna muntlig återkoppling under lektionerna. Det kan till exempel handla om att elever får muntlig återkoppling efter ett genomfört prov eller läsförståelsetest eller att lärare under lektionerna berättar för elever hur de hade kunnat göra för att komma vidare. Den bild som framträder vid intervjun med lärarna bekräftas av eleverna som säger att de får skriftlig återkoppling på ett genomfört prov, att läraren skriver en längre mening till dem i loggboken som till exempel "vad bra att du lärde dig det" eller att lärare ger eleverna beröm under lektionen. Eleverna säger också att de får ett blad med rutor där det står vad de ska öva på i de olika ämnena. Av intervjun med elevhälsoteamets representanter framgår att lärarna ger elever beröm för deras ansträngningar och vid lektionsobservationer ser Skolinspektionen flera exempel på att lärare ger elever erkänsla för sina ansträngningar. Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tar del av framgår om elever har godtagbara kunskaper eller mer än godtagbara kunskaper i de olika ämnena och i ett ämne, svenska, är det också beskrivet hur eleverna ska nå längre. Av de individuella utvecklingsplanerna framgår emellertid inte hur läraren eller skolan ska arbeta för att stödja eleverna att nå målen. Vid intervjun med skolledningen framgår att tidsperioden för arbetet med de individuella utvecklingsplanerna ännu inte kommit igång.

Granskningen visar att lärare ger elever ett gott stöd att överblicka sitt arbete, hjälper elever att prioritera och lockar elever att ta sig in på nya områden. Av intervjuer med skolpersonal och skolledningen framträder en samstämmig bild av att skolpersonalen bland annat arbetar med elevers mentala inställning till sina studier och på det sättet lär elever att våga utmana sig och ta ansvar för sitt lärande. Eleverna berättar också att lärarna uppmuntrar eleverna att ta nästa steg genom att säga "du kan" och att lärarna berättar för eleverna både vad de ska träna mer på och vad de ska göra om de vill utmanas. Vid intervjun med lärarna framkommer att lärarna både bekräftar eleverna när de gjort ett bra arbete och uppmuntrar eleverna att ta nästa steg i sitt kunnande. Därutöver säger skolledningen att skolan har mentorstid som bland annat används för att arbeta med elevers studiemål, det kan till exempel handla om att elever ska läsa en viss text för att utveckla en förmåga och att mentorerna lär elever använda olika metoder för sitt lärande. Vid några av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför ses exempel på att eleverna får lära sig en studieteknik som i korthet innebär att eleverna skriver ned stödord under en genomgång.

Granskningen visar att lärarna uppmärksammar och ger både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling den ledning och stöttning som de behöver. Enligt lärarna har de uppmärksammat att det finns vissa skillnader mellan pojkar och flickor i hur de lär sig. Samtidigt säger lärarna att den varierade undervisning som utformas möter både pojkars och flickors behov, oavsett kunskapsnivå. Någon lärare säger att den tydligaste skillnaden mellan elever i klassrummet handlar om eleverna är tystlåtna eller pratsamma, vilket inte kan kopplas till elevernas kön. Av intervjun med förstelärarna framgår därutöver att skolpersonalen fört diskussioner om normkritik och i det sammanhanget reflekterat över om de uppgifter som utformas i huvudsak tilltalar flickor eller pojkar.

Ändamålsenliga förväntningar

Granskningen visar att lärarna har ändamålsenliga förväntningar på eleverna vilka utgår från en aktuell bild av elevers kunskande och kommer till uttryck i tilltal och bemötande. Av intervjun med lärarna framgår att de bland annat får en aktuell bild av elevernas kunskande och visar sina förväntningar på elever när de går runt i klassrummet och samtalar med elever. En lärare berättar till exempel att hen senast idag sade till en elev "It's time to shine". Lärarna berättar också att de får en uppfattning om elevers aktuella kunskaper och visar sina förväntningar på eleverna genom de skriftliga dialoger som förs i loggböckerna. Intervjuade elever berättar att lärarna visar högre förväntningar på elevers prestationer efter ett väl genomfört arbete och att elever ibland får individuella uppgifter. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför finns flera exempel på hur lärare i undervisningen uttrycker förväntningar på elever i tilltal och bemötande, som när lärare säger till elev "det är jättebra, men du skulle också kunna göra så här".

I granskningen har det vidare framkommit att lärarna tillsammans med skolledning och elevhälsoteam arbetar aktivt för att undervisningen ska vara fri från stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund. Av intervjuer med skolpersonal och skolledningen framgår att det finns ett aktivt arbete på skolan för att skapa goda relationer till alla elever, oavsett elevers kunskapsnivå, könstillhörighet eller bakgrund. Elevhälsoteamets representanter berättar till exempel att lärare använder olika strategier för att alla elever ska bli sedda och komma till tals i undervisningen, som ringsamtal och olika metoder för att fördela ordet. Av intervjuer med förstelärarna, elevhälsoteamets representanter och skolledning framgår också att arbetslagen aktivt uppmärksammar och arbetar med elevers relationer till lärarna. Skolledningen berättar till exempel att lärarna på elevvårdskonferenser i årskurs 4 går igenom vilka elever de känner väl för att synliggöra om det finns elever i gruppen som saknar lärarrelationer. Ett annat sätt att åskådliggöra och aktivt arbeta med sociala relationer, som kommer fram vid intervjuer, är att skolpersonalen vid elevvårdskonferenser placerar lappar med elevers namn på en normalfördelningskurva som visar elevers sociala position i skolsituationen.

Vidare visar granskningen att lärarna utgår från samtliga elevers behov i undervisningen och kompenserar elever som saknar stöd hemifrån oavsett elevers kunskapsnivå. Vid intervjun med representanter för elevhälsoteamet framgår att skolpersonalen till exempel hjälper elever som saknar stöd hemifrån med att "checka av" och skapa struktur för studierna. Därutöver säger representanter för elevhälsoteamet att elever som saknar stöd hemifrån vid behov får stanna kvar efter skoltid och med stöd av vuxen antingen arbeta ifatt eller arbeta för att komma längre i sin kunskapsutveckling. Skolledningen berättar att samtlig skolpersonal arbetar med att ge stöd och uppmuntran till elever som saknar stöd hemifrån.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande tre områden:

- I vilken utsträckning skolans uppföljning av resultat ger underlag för genomförande och utveckling av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för elevhälsa och lärare att samverka kring undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för lärare att – tillsammans eller på egen hand – genomföra och utveckla en undervisning som möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att rektorn uppmärksammar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och ger strukturerat och genomtänkt stöd för att genomföra och utveckla undervisningen så att den tillgodoser den aktuella elevgruppens behov.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte betraktas som en självgående grupp utan synliggörs och prioriteras i uppföljningen i lika hög utsträckning som andra elever. Vidare visar granskningen att uppföljningen av skolans resultat används som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Därutöver har det av granskningen framkommit att det finns förankrade arbetssätt och reella möjligheter för elevhälsoteamet och lärarna att samverka för att undervisningen ska genomföras och utvecklas så att den stimulerar och utmanar elever som ligger långt fram i sin

kunskapsutveckling. Granskningen visar också att det finns gemensamma strukturer för att lärare tillsammans och på egen hand ska genomföra och utveckla undervisningen så att den gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Uppföljning av resultat

Granskningen visar att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling inte betraktas som en självgående grupp utan synliggörs och prioriteras i uppföljningen i lika hög utsträckning som andra elever. Av intervju med skolledning och av inkommen dokumentation framgår att kunskapsresultaten följs upp och analyseras årligen av arbetslagen som ett led i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. I de årskurser där betyg inte sätts utgår uppföljningen från elevernas skriftliga omdömen, resultat från nationella prov, screeningar och svar på elevenkäterna. I den inskickade kvalitetsrapporten för år 2021/2021 beskrivs för årskurs 4 hur många elever som har otillräckliga kunskaper, godtagbara kunskaper och mer än godtagbara kunskaper i ämnena svenska, matematik och engelska. Därutöver framgår av inkommen dokumentation att resultat på nationella prov analyseras för att uppmärksamma eventuella könsskillnader i de årskurser där betyg inte sätts. Förstelärarna berättar också att resultat från bedömningsstöd, nationella prov och screeningar diskuteras på elevvårdskonferenser där skolledningen utifrån resultaten ställer frågor om undervisningen är för lätt eller för svår utifrån elevernas behov. Av intervjuer med elevhälsoteamet framgår att specialpedagogen utformar behovsanalyser utifrån resultaten av genomförda screeningar och nationella prov som omfattar även elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Vidare framgår det av inkommen dokumentation och av intervjuer med skolpersonal att rektorn avsatt tid för att arbetslagen och elevhälsoteamen gemensamt och kontinuerligt ska följa upp samtliga elevers kunskapsresultat. Av inkommen dokumentation och av samtliga intervjuer med skolpersonal framgår vidare att rektorn regelbundet "går ronden". Att "gå ronden" innebär att rektorn besöker klassrummen med fokus riktat mot de aktiviteter som genomförs inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Det kan till exempel handla om att rektorn ser om alla elever kommer till tals eller om undervisningen är differentierad och möter samtliga elevers behov. Skolledningen berättar att rektorerna också genomför en "digital rond" genom att ta del av lärarnas veckobrev och uppgifter i den digitala lärplattformen.

Granskningen visar att uppföljningen av skolans resultat används som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med skolpersonal och skolledningen framgår att resultaten av uppföljningen används för att identifiera utvecklingsbehov för undervisningen så att den ska gynna alla elever, även elever som ligger långt fram i sin kun-

skapsutveckling. Ett av de utvecklingsområden som identifierades för några år sedan och som skolenheten arbetar med har den övergripande rubriken "design av utbildning". Av inkommen dokumentation framgår att "design av utbildning" i kortet innebär att skolpersonal och skolledning utvecklar undervisningen så att den passar alla elever. Förstelärarna och skolledningen berättar att arbetet med utvecklingsområdet inleds med att arbetslagen identifierar ett specifikt problem inom ramen för den övergripande rubriken som görs om till en "hur-fråga". Ett exempel på en sådan hur-fråga är "hur ska jag förändra min undervisning för att motivera alla elever". För att utveckla undervisningen med utgångspunkt från "hur-frågan" använder arbetslagen aktionsforskning där processen regelbundet följs upp och utvärderas vid gemensamma träffar.

Stöd för elevhälsan att samverka med lärarna

Granskningen visar att det både finns förankrade arbetssätt och reella möjligheter för elevhälsoteamet och lärarna att samverka för att undervisningen ska genomföras och utvecklas så att den stimulerar och utmanar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärarna framgår att elevhälsoteamet på olika sätt ger lärarna stöd i att möta elever som har behov av mer utmaningar och stimulans i undervisningen, även om elevhälsoteamet inte har något specifikt uppdrag att arbeta riktat mot elevgruppen. Lärarna berättar att elevhälsoteamet bland annat bistår dem i arbetet kring elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling på de elevvårdskonferenser som anordnas tre-fyra gånger per år. På elevvårdskonferenserna åskådliggör arbetslaget samtliga elevers kunskapsresultat genom att lärare placerar ut lappar med elevers namn på en normalfördelningskurva där elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling befinner sig på den högra delen av kurvan. Genom att visualisera var samtliga elever befinner sig i sin kunskapsutveckling kan arbetslaget urskilja om det finns behov av att utveckla undervisningen, oavsett om det gäller elever som befinner sig till vänster, till höger eller på mitten av kurvan, berättar skolledningen. Utöver elevvårdskonferenserna berättar lärarna att de också kan diskutera undervisningen med elevhälsoteamet vid andra tillfällen, som på måndagar då representanter från elevhälsoteamet deltar vid arbetslagens planeringstid eller vid spontana möten under skoldagen. Vid intervjun med elevhälsoteamet och av inkommen dokumentation framkommer att representanter från elevhälsoteamet också "går ronder", vilket betyder att de med jämna mellanrum gör observationer i klassrummen. Representanter för elevhälsoteamet berättar att de klassrumsbesök som genomförs är en form av en kvalitetssäkring av undervisningen, där observationer används både för att elevhälsoteamet ska få information om pågående klassrumsprocesser och för att ta reda på hur en specifik elevs klassrumssituation ser ut. Elevhälsoteamets representanter berättar att elevhälsoteamets uppdrag är att arbeta främjande och förebyggande för att undanröja hinder för lärandet, vilket inbegriper elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Det kan till exempel handla om att elevhälsoteamet arbetar med elevgrupperna för att motverka känslor av stress och prestationsångest, vilket förekommer hos elever

på skolan, inte minst hos de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Skolledningen berättar att elevhälsoteamet har veckovisa möten och utgångspunkten vid dessa möten är de utmaningar som lärarna beskriver i undervisningen och kring enskilda elever.

Stöd för lärare i arbetet med undervisningen

Granskningen visar att det finns gemensamma strukturer för att lärare ska ha reella möjligheter att tillsammans och på egen hand genomföra och utveckla undervisningen så den gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med skolledning och skolpersonal framgår att det finns tid avsatt för lärarna att planera på egen hand och tillsammans med varandra. Förstelärarna berättar att lärarna har mycket gemensam planeringstid vilket är en förutsättning för att de ska kunna förbereda den återkommande ämnesövergripande undervisningen. Skolledningen berättar att lärarna, utöver den veckovisa planeringstiden, har veckovisa möten med skolledningen där det förs dialoger om hur undervisningen ska organiseras för att möta alla elevers behov. Av inkommen dokumentation och av intervjun med skolledningen framgår vidare att elevvårdskonferenserna utformas på olika sätt så att alla elevers behov beaktas. Ett sätt är att arbetslagen för "coachande samtal" med varandra där ett arbetslag ger stöd till ett annat utifrån ett givet dilemma som exempelvis elevnära undervisning, organisation av lärmiljö, extra anpassningar eller utmaningar i undervisningen. Både skolpersonal och skolledning säger att det finns väl förankrade strukturer och arbetssätt som gör att också den här elevgruppens behov uppmärksammas och tillgodoses, även om det inte finns någon skriftlig handlingsplan. Det handlar bland annat om gemensamma mötestider, ett tydligt systematiskt kvalitetsarbete, regelbunden kompetensutveckling och medarbetarsamtal där elevgruppen ingår, vilket sammantaget ger goda förutsättningar för lärarna att genomföra och utveckla undervisningen så att den gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att det finns upparbetade arbetssätt för att samverka kring och implementera ny kunskap som gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling både inom skolenheten och mellan skolor inom koncernen. Av intervjun med förstelärarna framgår att det inom koncernen genomfördes en kompetensutvecklingsinsats om särbegåvade elever för några år sedan. Utöver den här insatsen har det inte genomförts några specifika insatser för att implementera ny kunskap om just elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Såväl vid intervjun med förstelärarna som med lärarna framkommer emellertid att elevgruppen inkluderas i det kompetens- och utvecklingsarbete som för närvarande pågår och som handlar om elevers motivation. Motivation för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling kan till exempel handla om att elever får förutsättningar att fördjupa sina kunskaper och inte enbart får fler arbetsuppgifter, säger förstelärarna. Skolledningen berättar att de organiserat arbetet på ett sådant sätt att det finns tid att genomföra gemensamma kompetensutvecklingsinsatser vid veckovisa

konferenser. De veckovisa konferenserna planeras och genomförs av skolledningen och utgår från olika teman. Av intervjun med skolledningen framgår att kompetensutvecklingen genomförs som en form av aktionsforskning där deltagarna bland annat för kollegiala samtal. Förstelärarna berättar att de inom ramen för sitt uppdrag är samtalsledare för de kollegiala lärandegrupperna vilka bland annat handlar om att inspirera kolleger till att utforma "tågluffaruppgifter" vilket är öppna uppgifter där eleverna ges möjlighet att pröva nya saker. Därutöver framkommer det vid intervjuer med skolledning och skolpersonal att rektorn organiserar verksamheten på ett sådant sätt att det också finns möjlighet till samverkan med andra skolenheter i koncernen. Av inskickat material framkommer att det finns en särskild enhet inom koncernen som arbetar med att ge stöd till skollärarna att bedriva effektiva och ändamålsenliga kompetensutvecklingsinsatser. Skolledningen berättar att samtliga skolenheters personal träffas på de veckovisa konferenserna och lärarna berättar att skolenheterna också har andra gemensamma kompetensutvecklingsinsatser, som på olika sätt utgår från perspektivet "alla elever" vilket även inbegriper elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Lisbeth Ahlqvist

Föredragande

Signerat av: Lisbeth Ahlqvist

I handläggningen av ärendet har även Tobias Thorén och Anna Johansson deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Fridaskolan den 9-10 mars 2022. Vid besöket genomfördes lektionsobservationer, intervjuer med elever, lärare, nyckelpersoner och representanter för elevhälsan. Intervju med skolledningen genomfördes digitalt den 11 mars 2022. Besöket och samtliga intervjuer genomfördes av utredarna Lisbeth Ahlqvist och Tobias Thorén.

Fridaskolan Trollhättan är en fristående verksamhet som öppnades 2001 och som ingår i koncernen Fridaskolorna AB. Under Frida Utbildning AB ryms två dotterbolag, Fridaskolorna AB och Frida Professional AB. Inom Fridaskolorna drivs idag 5 grundskolor med tillhörande förskolor och fritidshem, samt två gymnasieskolor. På Fridaskolan Trollhättan går 590 elever. Av den pedagogiska personalen är andelen legitimerade lärare med behörighet 85,7 % och i årskurs 4 går det 52 elever.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor och biträdande rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skollagen

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 221) framgår att i detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människor.

2 kap. 25 §

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma faktorer. Vidare framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 285) förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

2011 års läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

I grundskolans läroplan anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolans uppdrag

Vidare är skolans uppdrag att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper

Av läroplanen framgår även att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Läraren ska bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande; stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan; organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningens och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna bland annat får den ledning och stimulans som de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och

kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.